

UNIUNEA
UCRAINENILOR
DIN ROMÂNIA

ECOURI UCRAINENE

Supliment al revistei literar-culturale
a scriitorilor ucraineni din România
„NAȘ HOLOS“ („GLASUL NOSTRU“)

1 Iunie
2019

Ecouri ucrainene – supliment al revistei **Naș holos**, publicație literar-culturală a scriitorilor ucraineni din România – își propune să-și facă din nume un renume. De aceea, prin profilul său, acest supliment se vrea o contribuție specifică la deja existentă punte dintre culturile ucraineană și română, la o mai bună cunoaștere reciprocă și, desigur, la îmbogățirea tezaurului spiritual al celor două popoare. Un colegiu redacțional, alcătuit din destoinici truditori ai condeiului (Ioan Herbil, Mihaela Herbil, Corneliu Irod, Iryna Moisei și Mihai Hafia Traista), conștient de importanța unei atari întreprinderi, se va strădui ca această contribuție să fie valoric cât mai substanțială.

Ecouri ucrainene va găzdui, în principal, reflectări ale dobândirilor creatorilor ucraineni din România

în cuprinzătorul domeniu al vieții culturale. Cititorul român va găsi în paginile **Ecourilor ucrainene** traduceri din creația scriitorilor ucraineni (poezie, proză, critică și istorie literară, dramaturgie, cronici de întâmpinare, eseu, îndrumar de tehnica și

arta traducerii ș.a.), referiri la noutăți editoriale, evenimente literar-culturale, profiluri literar-artistice, un calendar literar și, desigur, *ecouri* de la cei cărora li se adresează această publicație.

Nutrim legitima speranță că apariția **Ecourilor ucrainene** va înlesni o mai bună cunoaștere a culturii

ucrainenilor din România, a vieții lor spirituale și, mai cu seamă, a literaturii ucrainene din țara noastră, o literatură nebănuț de bogată, originală și interesantă, rod al creației unei întregi pleiade de scriitori valoroși, iar ca opera lor să aparțină și să îmbogățească în egală măsură atât cultura ucraineană, cât și pe cea românească, apariția **Ecourilor ucrainene** devine o necesitate evidentă.

Suntem convinși că – și de această dată, ca de atâtea alte dăți – conducerea Uniunii Ucrainenilor din România va transforma o lăudabilă inițiativă într-o reușită concretă, iar **Ecouri ucrainene** își va îndreptăți apariția și așteptările cititorilor.

Doamne ajută!

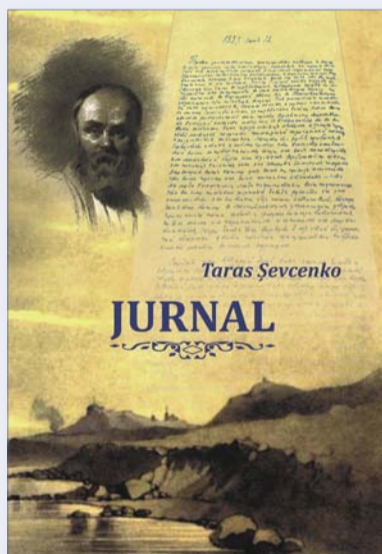
Corneliu IROD

Cuvânt la început de drum

La început a fost Cuvântul...

≈ cărți apărute sub egida Uniunii Ucrainenilor din România ≈

Un eveniment editorial cu totul și cu totul de excepție îl constituie apariția primei traduceri în limba română a *Jurnalului* lui Taras Hryhorovyci Șevcenko, realizată admirabil de scriitorul, publicistul, traducătorul Corneliu Irod. Volumul *Jurnalul* a apărut la Editura RCR Editorial, București, 2017, având 276 de pagini.

Publicarea unui asemenea material prețios era necesară cititorului ucrainean din România și, de ce nu, și cititorului român, dar mai ales celor care doresc să-l descopere pe marele poet ucrainean, artist plastic, scriitor, dramaturg, nu doar prin prisma operei sale nemuritoare, ci și prin memoriile acestuia. Din paginile jurnalului (care cuprinde însemnări din ultimul an, din cei zece, petrecut în exil

– între 12 iunie 1857 – 13 iulie 1858), începe să se creioneze imaginea lui Taras Șevcenko-omul, aflat în fortăreața Novopetrovsk, fiind aspru pedepsit atât pentru aderarea la Frăția Kirilo-Metodiană, cât și pentru faptul că a ironizat familia imperială în poemul *Visul*.

Din paginile *Jurnalului*, se conturează imaginea unui om chinuit, umilit de situația în care se afla, aceea de soldat, neputându-se împăca cu nimicnicia omească, ignoranța și opresiunea. Atitudinea lui Șevcenko vizavi de evenimentele din perioada anilor petrecuți la Novopetrovsk, ca și față de oamenii cu care intră în contact, variază de la umor, ironie, sarcasm (la adresa ofițerilor și a tot ceea ce ține de aparatul birocratic rus) la autoironie.

Ceea ce trebuie subliniat, în mod deosebit, este faptul că traducătorul Corneliu Irod reușește să redea, folosind numeroase arhaisme și frazeologisme românești vechi, și să recreeze atmosfera dominantă, specifică mediului birocratic militar, caracterizat de platitudine, abuz și exploatare, să surprindă starea de spirit a poetului, cele mai fine nuanțe ale sentimentelor de agonie, provocate de lipsa

de libertate, precum și de fericire deplină, în momentul redobândirii libertății mult visate.

~ ~ ~

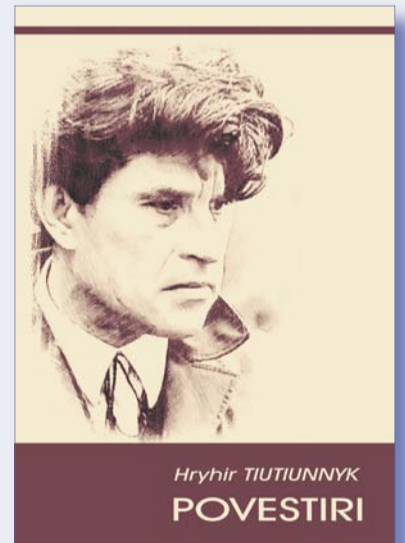
Maestru al prozei scurte, Hryhir Tiutiunyk a ajuns și la publicul român prin intermediul lui Corneliu Irod, traducătorul volumului *Povestiri*, apărut la Editura RCR Editorial, București, 2017 (246 de pagini). Acesta cuprinde 24 de povestiri care relevă într-un mod direct, clar și concis mediul socio-economic al Ucrainei de după război, precum și circumstanțele care determinau viața ucraineanului de rând. Scriitorul a reușit să redea evenimentele și atmosfera acelor vremuri într-un mod fin și laconic, să ridice cele mai stringente probleme cu care se confrunta societatea ucraineană, într-o manieră artistică desăvârșită. Stilul scrierilor sale este realist-psihologic, cu note impresioniste și motive existențialiste.

Hryhir Tiutiunyk, un reprezentant de seamă al literaturii secolului al XX-lea, despre care Oles Honcear spunea că este un „pictor al adevărului”, propune diferite abordări ale temelor și motivelor atinse, concentrându-și atenția asupra satului ucrainean.

Prezentul volum de nuvele se dovedește a fi un mozaic eterogen de secvențe din cotidian, pe fondul cărora se accentuează mentalitatea poporului ucrainean, obiceiurile, tradițiile și atitudinea acestuia vizavi de schimbare. Adaptarea sau neadaptarea la condițiile impuse de noua orânduire de după război, avantajele și neajunsurile fenomenului industrializării sau felul propriu de a supraviețui a fiecărui individ în parte sunt câteva dintre notele prin care, compunând o melodie, autorul speră să ajungă la sufletul cititorului.

(Continuare în pag. 3)

Mihaela HERBIL

Iurii PAVLIȘ

DISTANȚA

Între noi se așterne
Distanța,
Care se măsoară
Numai cu timpul.
Despărțirea
Și întâlnirea
Sunt numai timp
Și distanță dintre noi.

FULGER FERMECĂTOR

Furtună.
Tună.
Doar în mine,
Nu și afară.
Din inimă-mi
Luase zborul
O săgeată neascultătoare,
Fulgerul fermecător,
Și spintecase,
Doar pentru o clipă,
Cerule albastru
Al imaginației mele
Ca să pot să văd
Încă
Nevizitatele până acum
Proprietăți ale poeziei
Dăruite mie
De soartă.

ÎNTÂMPLARE

S-a oprit
Vântul alb
Chiar
Între sânii
Statuii
Și undeva
A văduvit
O floare albă.

DESEN

Soarele –
Cerc galben pe hârtie,
Iar sub el –
Omul,
Așezat pe un hrib
Cu mâinile întinse
Spre soare.
Pe ceva mai bun de stat,
N-a găsit omul
Pe toată câmpia de hârtie.

Traducere de Ștefan Tcaciuc

Ilustrație de Vasile Socoliuc

FÂNTÂNA ÎN FLĂCĂRI

(Fragment)

După un fragment din romanul „Lorana”, de Mihai Nebeleac

Personajele: Fata; Nebunul – fratele fetei; Marinarul; Tânărul;
Barmanul; Vocea.

ACTUL I

*O cârciumă mică, într-o gară. La o masă, stau patru persoane:
marinarul, fata, fratele ei (nebul) și un tânăr. La tejghea, în
picioare, stă barmanul și se uită la ei.*

Fata (către nebul): Mama ne va aștepta plângând. Întotdeauna plânge când rămâne singură. Îmi pare atât de rău de ea.

Nebunul: Vreau să arunc pietre în apă. E atât de frumos! Găsești o piatră, o arunci, iar ea face: pleosc... pleosc... pleosc... Găsești alta, o arunci, și ea face pleosc... pleosc... pleosc..., dar tu nu vrei să înțelegi... Eu vreau să arunc cu pietre în apă. E atât de frumos! Găsești o piatră, o arunci, iar ea face: pleosc... pleosc... pleosc...

Fata: Te înțeleg, dar nu-mi arde de asta acum. Mai bine ai tăcea. Mama ne va aștepta plângând. Întotdeauna plânge când rămâne singură. Îmi pare atât de rău de ea.

Nebunul: Cum aș putea să tac, dacă prin apropiere nu curge niciun râu?! În capul meu tot aud: pleosc... pleosc... pleosc... Oamenii ar putea pretinde ca cineva să deseneze, aici, jos, un râu. Nu mare. Mititel! Loc este destul. Nu vor... dacă l-ar desena ar auzi și ei... altfel aud doar eu: pleosc... pleosc... pleosc...

Fata (îi pune mâna pe frunte): Te înțeleg, dar nu-mi arde de asta acum. Mai bine ai tăcea. Mama ne va aștepta plângând. Întotdeauna plânge când rămâne singură. Îmi pare atât de rău de ea.

Marinarul (către tânăr): Iată, eu beau și tac. Doar când tac mă simt bine. Beau rom. Cândva am băut votcă, dar de când am aflat că și mama a băut votcă, am renunțat la ea. Am început să beau rom. Mama a trăit în port. Probabil de aceea am devenit marinar.

Tânărul (mirat): De aceea ai devenit marinar? Sunteți un om deosebit! Ha, ha, ha... (Strânge mâna marinarului.). Nu știu cum am ajuns aici, în gara asta. M-am trezit dat jos din tren, fără nicio explicație.

Marinarul (absent, parcă nici nu-l aude pe tânăr): ... am colindat lumea întreagă, dar nicăieri nu e ca acasă. Parcă și romul ăsta are gust... de acasă.

Tânărul (visător): Și mie mi-ar fi plăcut să călătoresc... acum, se pare că mi s-a îndeplinit visul... mai mult obligat.

Marinarul: De ce? Ce vrei să spui? După cum vorbești, pari a fi fugit de ceva sau, mai bine zis, de cineva.

Tânărul: Sunt chiar așa de ușor de citit?

Marinarul: Adică?

Tânărul: Adică... m-ați citit! Da, recunosc, fug de cineva. De cineva care, undeva, cândva, mi-a demonstrat, dureros, că nu trebuie să-ți mai pui prea mari speranțe în dragoste. Și mai ales atunci când nu ți-e împărtășită. Nu mă înțelegeți greșit..., deși pot vorbi cinci limbi străine și pot aborda cu succes nenumărate subiecte de discuție, dacă nu am destulă dragoste cât să nu-i disprețuiesc și să nu-i înjosesc pe alții, nu numai că vorbesc în gol, dar mai și fac rău pe deasupra. Dacă mă întrebați pe mine, dragostea se bucură atunci când celuilalt îi merge totul ca pe roate. Se pare că mie nu mi-a mers. Dragostea... dragostea nu ține neapărat să aibă ultimul răcnit în materie de vile sau... sau alte chițibușuri. Domnul meu, dragostea nu insistă să facă pe șefu' sau să aibă ea ultimul cuvânt, indiferent de situație. Nu este obraznică sau neîndurătoare, nu! Nu este egoistă, nu se plânge, nu aruncă vina pe celălalt și nici nu insistă, fără pic de bun-simț, numai ca să obțină ce vrea ea. Dragostea vede imediat ce e bun în oameni.. (arătând spre nebul)... chiar și de e nebul... dragostea știe că tot ce ascuți, privești sau citești se vede în cine ești și ce faci...

Marinarul: Dar văd, tinere,... că ești de-a dreptul pasional când vine vorba de dragoste..., le dai așa... ca din cărți..

Tânărul: Ehe,... sunt multe lucruri de spus despre dragoste... ce știți, domnia voastră, despre ce vorbesc eu...

Marinarul (vizibil iritat de cuvintele tânărului): Tinere, am să te opresc aici... nu de alta, dar să nu spui cumva ceva ce ai să regreti mai târziu. Știu destule despre dragoste, decepții, durere..., dar ceea ce

îți pot spune este că sunt multe lucruri bune și frumoase pe lume, dar nici unul dintre ele nu este la fel de bun sau de important ca dragostea! Tot ce este bun în viață ți se servește la pachet, ca la galantar... nu știi ce conține până nu te uiți înăuntru. Când desfaci pachetul, îți asumi un risc, să-ți placă sau să nu-ți placă ce găsești în pachet. Așa că...

(Făcând un semn de dispreț, își vede de paharul de rom; Tânărul se așază resemnat pe scaun și își aprinde o țigară.)

ACTUL II

Nebunul: Trenul n-o să vină. Nu aud cântecul roților. Dacă am avea un râu... ce bine ar fi, dacă am avea un râu... Stai și aruncă câte pietre vrei în el: pleosc... pleosc... pleosc... Dar tot mama și mama, iar mama poate se uită pe fereastră și râde. Privește cum vântul leagănă spicele de grâu și râde.

Fata (supărată): Termină! Grâul e de mult în hambare. Afară-i toamnă târzie. Au căzut și frunzele de pe copaci, iar tu vorbești despre grâu. Termină, îți spun, căci altfel nu te mai iau cu mine!

Nebunul (începe să se agite pe scaun, ochii încep să-i strălucească): Vreau ca grâul să se pârguiască. Altfel va miroși a fum. Pâinea arde. Iar trenul n-o să vină. Despre asta mărturisește lipsa zgomotului roților de tren.

Fata (încercând să pară liniștită): Vreau să te liniștești și te rog să nu vorbești mult. Am o piatră pe inimă. Mama a rămas acasă. Știi bine că plânge întotdeauna când rămâne singură. Am observat asta de câteva ori. Eu, personal, plâng foarte rar.

Tânărul (către marinar): E târziu. Oamenii dorm, dorm adânc, iar lichidul acesta, nu știu de ce e amar... Tot timpul mă voi gândi la odihnă. Am auzit că, aici, nopțile sunt reci. Unde am rămas... cu discuția?...

Marinarul: Nu mai contează. Câteodată, aș vrea să fiu singur. Consider că știu o mulțime de lucruri. Câteodată, aș vrea să aflu câte lucruri știu. Trebuie să rămân singur...

Tânărul: Mi-am amintit unde am rămas... Între noi, nu a avut loc nici un fel de ceartă, însă acea zi... a fost cea mai lungă din întreaga mea viață. Până la urmă, pentru mine atunci a început o viață nouă.

Nebunul (către fată): Pietrele nu știu să înoate. Sunt convins de asta. La ora asta, am fost mereu singur. Îmi închipuiam că, noaptea, toată lumea doarme. Dar nu e adevărat. Ție îți place să te uiți, noaptea, pe fereastră?

Fata: Niciodată. Dar nu contează. Te face ceva să crezi că, în această noapte, mama nu va privi pe fereastră?

Nebunul: Nu. Presimt că s-au oprit toate trenurile. Niciunul nu se mișcă. Când nu dorm, mi-e sete. Tot timpul îmi vine să fac câte ceva. Ești de acord cu mine? Mi-e milă de tine, și de mama mi-e milă... Plângeți tot timpul... Dimineața vă treziți – plângeți, seara vă culcați – plângeți, vă uitați pe fereastră – plângeți...

Fata (se supără): Prostule! Toarnă-mi apă. Vreau să-mi potolească setea. Păcat că ești prost.

(În continuare, tac toți. În jur, e o liniște de mormânt. Marinarul, sprijinindu-și capul cu mâna, a căzut pe gânduri. Privește în întuneric. Nebunul se agită pe scaun, vrea să spună ceva, însă îi este frică. Tânărul se uită la marinar, așteptând ca acesta să spună ceva.)

Vocea: Atențiune! Atențiune!

(Ascultă toți. Nebunul își acoperă ochii cu palmele, e încordat. Tac toți, așteaptă.)

Din cauze necunoscute, în stația noastră, nu va sosi niciun tren. Vă rugăm pe toți să fiți calmi, să vă comportați normal și să fiți pregătiți pentru întâmplări neobișnuite. Vă rugăm să nu intrați în panică și să nu comentați lucrurile care se vor întâmpla. Vă rugăm să fiți pregătiți și să nu vă pierdeți cu firea...

(Nebunul își ia palmele de pe ochi.)

Dramatizare și traducere de Mihai Hafia Traista

Așteptăm ecouri... la Ecouri...

Ecouri ucrainene
ISSN 1220-6296
www.uur.ro

Colegiul redacțional: Ioan Herbil, Mihaela Herbil, Corneliu Irod, Iryna Moisei, Mihai Traista

Adresa redacției:
Str. Radu Popescu 15,
Sector 1, București

Tel./fax: +40 21.222.07.37
E-mail: redactia.nasholos@gmail.com

Responsabilitatea conținutului materialelor publicate
revine, în totalitate, autorilor acestora.